

ՎՊՈՒՆՈՒՄՈՒՄՈՒՄՈՒՄ

Պոչտային համար	12
Տարեկան	6
Լեշանակայ	6
Արտատպանի համար տարեկան	15
Վեցա տեսայ	8

Ամերիկայի համար	3
Տարեկան	1.50
Վեցա տեսայ	1.50

Մանուցումը տղր ատար
 քին և Եսայի համար 40 ս.
 Իսկ վերջին և Եսայի հա-
 մար 20 սանթիմետր և Եսայի
 համար 20 Օ/Յ զեղյ կրչ
 1904

ՇԱՐՋՈՒՄ

ՄԱՐԿԻՆ ԱԶԳԱՐԻՆ. ՔԱՂՈՒՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ
 ԵՐ ՀՐ ՏՐԱՎՈՒԹԻ ԶՈՐԵՔՈՒՄԻ ԵՒ ՀԱՐԿՈՒ ՕՐԵՐԸ

Նամակ եւ ցրակ դ-կիչ
 Խմբագրություն հաս-
 ցիվ

Редакция на вѣстникъ
 „Шаржумъ“
 Варна

Redaction du journal
 „Charjoun“
 Varna (Bulgarie)

Արտատպանի համար
 ձեռքի
)(20 ՍԱՆԹԻՄ)(
 Պոչտային համար
 ձեռքի
)(15 ՍԱՆԹԻՄ)(

Գրաքննիչ և չեկ սրտի

ՎՊՈՒՆՈՒՄՈՒՄՈՒՄՈՒՄ ԲԱՏՆԱՐԿԻ ԳՐԱՌՈՒՄԸ ԲԱՏՆԱՐԿԻՆԸ ՊԵՏԻ ԵՒ ԳՆԵՆՈՒՄ ՎԱՐԵՆԸ

ՈՒՍ ԶԵՂԱՓՈՒՄ- ՎԱՆՆԵՐԸ

Պիեզվէի սպանումը թեան սաթի
 ուս յեղափոխականներու Ս. Պե-
 տրոսի Գրի կեղծոնական կոմի-
 տէի պաշտօնական յայտարարու-
 թիւնը, զոր իրենց Փարիզի մէջ
 հրատարակուող օրկանը — լաթը-
 րիպիւն րիս — արատապար էր.
 շատ հանգստացուցիչ տպագրու-
 թիւն մը կը գործէ բոլոր անոնց
 վրայ, որոնք կը ցանկանին տես-
 նել Ռուսաստանի թեւակոխումը
 աղատութեան և արդարութեան
 ճամբուն վրայ: Մանաւանդ այդ
 յայտարարութիւնը ունի մէկ երկ-
 րորդ, և աւելի էական նշանա-
 կութիւն, այն է, որ ան կուտ և
 վճռական պատասխան մըն է ո՞ն-
 փոքէ վրեժի և բնկութեան
 թափած մանկական ճիգերուն,
 որոնցմով անոնք ռուս ժողովուր-
 զի աչքին թող փչելով հին սո-
 վորութեան համեմատ, ահաբեկ-
 շական շարժումը ընդհանրապէս
 և Պիեզվէի սպանումը թիւնը մաս-
 նաւորապէս կուղէին անհատա-
 կան, և մանաւանդ ոչ ռուսական
 գործ ցոյց տալ, Դեռ մինչեւ այ-
 սօր ալ Ս. Պետրոսբուրգէն հասած
 հեռագրի թիւնըն ու մանք Պիեզվէի
 ահաբեկիչները կը շարունակեն
 հայ, հրէայ և ֆինլանտացի ցոյց
 տալ: Այս խոսքը, որ շատ հին է
 Ռուսաստանի մէջ, բնական է որ
 հասկնային ռուս յեղափոխական-
 ները անոր շարժառիթն ու նպա-
 տակը, և անշուշտ ա՛յդ է պատ-
 ճառը, որ կեղծոնական կոմիտէն
 պարտաւորուեցաւ հրապարակաւ
 յայտարարել իր ամբողջական
 մասնակցութիւնը այդ ահաբեկ-
 շական գործի մէջ, և իր վրայ
 վերցնել առանց վարանումի ա-
 նոր բոլոր ծանր հետեւանքներն
 ու պատասխանատուութիւնները:

Գիր պիտի առնու ըլլային քոչա-
 քակիրթ աշխարհին, իրենց գա-
 զափարականութեան և անձնու-
 րացումի նկատմամբ: Մանաւանդ
 անոնք արդարացուցած և ապու-
 ցուցած պիտի ըլլային Պիեզվէի
 կարծիքը, զոր յայտնէր էր ՍՊ-
 բոր թերթի թղթակցի հետ իր
 ունեցած մէկ մասնաւոր տեսակ-
 ցութեան միջոցին, թէ Ռուսաս-
 տանի մէջ յեղափոխականներ չը-
 կան, եթէ կան ալ, անոնք ալ
 օտարներ են՝ բունի մը հայեր,
 շուետական ծագում ունեցող ֆին-
 լանտացիներ, և մանաւանդ հը-
 րէաններ: Բարեբաղդաբար սա-
 կայն ո՛չ միայն այդ գործը զուտ
 ռուսական է, այլև, ինչպէս ա-
 նոնց պաշտօնական յայտարարու-
 թիւնը կը շեշտէ, երկարու լուրջ
 մտածումի մը արդիւնք, և որ ա-
 մենէն նշանակալիցն է, այդ
 քոչաքակիրթներն է այդ ահեղ ու ց-
 պառն լից յեղափոխական շարժ-
 ման, զոր կուսակցութիւնը վըճ-
 ապանեց, էն սկսել է միջոց տիրող
 կամայականութեան և անգլխու-
 թեան բեժիմի դէմ:

Արեւմտ ռուս յեղափոխականնե-
 րու բերանով իսկ յայտարարուած
 այդ վճռագրով պարզ է, որ կը-
 ռիւր պայթիւթ է այլևս յեղափո-
 խական ձգտումներու և տիրող
 բեժիմի միջոց, այդ կուսի ազ-
 տանչանն էր միայն Պիեզվէի քո-
 պանութիւնը:

Ռուս կուսակցութեան ներկայ
 տակն ընդ ականի՞ խոտապար-
 անոց բեժիմը այդ պատանջանին,
 ինչպէս որ արդէն կ'սպասուէր,
 աւելի կ'ստացուէր արձա-
 գանք տուաւ, ամենահեռաւոր
 կերպով անգամ չը ցոյց տալով
 թէ՛ տրամադիր է զիջումներու և
 բարեւարդումներու ճամբան մտ-
 նել:

Ռուսական կուսակցութեան
 այս պատասխանը անշուշտ յեղա-
 փոխականներու համար անսկնկալ
 մը չէր բաւ, ուստի և տրամա-
 բանօրէն կարելի չէ ընդունել
 որ յեղափոխականները այդ քոչա-
 կիրթ իսկ, որ գեռ միայն սկիզբն
 է, կանգ պիտի առնեն իրենց յե-

ղաշրջման ծրագրի մէջ, ինչ ինչ
 շարժում և թափում անոնք պիտի
 գործեն, առ այժմ ոչինչ կարելի
 է ըսել: Ենթադրուի՞րք Մայրագոյն և
 բեւեղի պատերազմը, կրնայ
 ըլլալ որ անոնք կ'ստեղծեն իրենց
 բուռն շարժումները, սպասելով
 որ ռուսական բանակի ամբողջա-
 կան պարտութիւնն ու ռուս դի-
 ւանագիտութեան սնանկութիւնը
 ռուս ժողովրդի տրամադրութիւն-
 ները ցնցեն և ռուսի հող պատ-
 րաստեն յեղափոխական շարժում-
 ներու ի նպաստ: Այս սակայնիկա-
 յին հետեւելու ստիպուած պիտի
 ըլլան, եթէ յիշուծ ունին տա-
 կուին ռուսական լայնածաւալ պե-
 տութեան մէջ:

Ասոնք անշուշտ հաւանական
 են թաղար թիւններ են միայն,
 փաստերը սակայն չուտով պիտի
 հասնին, և մեզ ցոյց պիտի տան,
 թէ ի՞նչ կը մտածեն ռուս յեղա-
 փոխականները, ի՞նչ կրնեն, և
 թէ մանաւանդ ռուս ժողովուրդը
 ի՞նչ զիջք է բռնած դէպի իր ա-
 զատագրութիւնը կամայականու-
 թեան բեժիմէն:

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԿՈՍՏՐՈՒՄԻ ՀՍԻԱՆԱԿԱՆ ՌՄԲԱՆՈՒՄԸ

Զմուռնայի մէջ հիւսիսային ա-
 մերկեան նաւատորմի կողմէն ցոյց
 մը կ'սպասուի: Միացեալ Նահանգնե-
 րու երազական նաւատորմը, որ
 փոխ-ծովակալ Ենոէզի հրամանատա-
 րութեան տակ ներկայի տաճ խո-
 թիս էր ձգած, երեկ օգտատու ին-
 զէպի Զմուռնիա գնաց: Այդ նաւա-
 տորմը բաղկացած է թնդ սոխա-
 ռոր երեք գրահատորներէ — Օլիմ-
 պիտա, Պլիթիմոս և Ելիվիլնա: Ան-
 միջական կերպով կ'սպասուայ հայ-
 կական հարցը, որ Փոքր-Ասիոյ մէջ
 գրեթէ նոյնքան սարսափեցուցիչ է
 դարձեր, որքան սկիզբնական հար-
 ցը եւրոպական թիւրքիոյ մէջ: Մի-
 ացեալ Նահանգներու և թիւրքիոյ մի-
 ջեւ գիտնագիտական յարաբերու-
 թիւններու խզումի պատճառ դառնալ
 Խնդիրը կը դառնայ քոչի մը անգամ
 կրկնուած, և վաշիկիթնի կառա-
 վարութեան կողմէ գեոեւս գոհացում
 չտալով՝ հայկական սարսափներու
 ժամանակ՝ ամերկեան միտոնարներու

ստացումը իրու կրած վնասը շուրջը
 որու համար ամերկեան կառավարու-
 թիւնը գոհացում և գրամական հա-
 տուցում կը պահանջէ: Դոնից, իսկ
 ան զուտ սահակական տրամաբանու-
 թեան կը ձգձգէ շարունակ: Անցած
 ամսի վերջին Կ. Պոլսի ամերկեան
 դեսպանը Երազի մէջ Սուլթանէն
 ընդունուեցաւ, որու միջոցին այս
 ինչոր մասին խօսուեցաւ: Այն ժա-
 մանակ լուր տարածուեցաւ թէ՛ Սուլ-
 թանը գոհացուցիչ բացատրութիւն-
 ներ տուեր էր, ձիւտ այս ժամանակ-
 ները նոյնպէս նոր անգիտութիւններ
 կը հաստատին դրութեան վատացու-
 մը Հայաստանի մէջ, ինչպէս կերել
 է ոչ հայկական ապստամբական խմ-
 բիրը ճնշել, և ոչ ալ սանձարձակ
 քիւրա ցեղերու արիւնտա զազանու-
 թիւններու առաջն առնել, Ռուսաս-
 տանի, Անգլիոյ և Ֆրանսայի դես-
 պանները կրկին և կրկին անգամ Բ.
 Դրանը հայերու օգտին ամենախիստ
 զիմումներ բրին, և այս վերոյիշեալ
 մեծ պետութիւններու Մոլի գաւա-
 ռի և Երզրումի նահանգին հիւպատոս-
 ները ամէն սեղ այս հայկական իրա-
 կան ապստամբական շարժման հան-
 դէպ այնպիսի դիրք բռնեցին, որ
 հետեւանքները հայերու համար վնա-
 սակար չ'ըլլան: Կը թուի սակայն թէ
 անոնք քիչ յաջողեցան իրենց նպա-
 տակի մէջ որովհետեւ հայերու ձեր-
 քակումն ու աքսոր դրկուելը, ո-
 րոց դէմ Օրմանեան պատերազմը
 նոյնպէս այս օրերս Երազի մէջ ա-
 մենապետուեցան կերպով բոզք բարձ-
 րացուց, զի կը շարունակուին: Ա-
 մերկեան Ռուսիոյ յարաբերու-
 թիւններու շարունակ ինչպէս կերել
 վերջին օրերս է ստատկացեր: Արդէն
 անակնկալ մըն էր ամերկեան պետու-
 թեան քայտուղար Հէյս-ի մէջ շա-
 բաթի չափ իր ամարանոցն վաշիկ-
 թոն վերադառնալու ծանուցումը:
 Այս արտակարգ վերադարձի պատճա-
 րը Ամերիկայի և թիւրքիոյ մէջ պայ-
 թած ինչորն է, իսկպէս տաճկա-
 կան քաղաքականութեան անտանելի
 ձգձգումն ու կեղծիքը ամերկացիներ-
 րու համար: Թիւնը հատուցեր են,
 մանաւանդ որ սկիզբները Սուլթանը
 ամէն կերպ պատրաստակամ ցուցուց
 գինքը թիւրքիոյ մէջ ամերկեան պե-
 տութեան շանքը պաշտպանելու
 խնդրի մէջ, և ինչպէս կերել այս
 վերջին ընդունելութիւնէն: Սուլթանը
 այլևս ամերկեան դեսպանի հետ նոյն
 եռանդով չէ՛ խօսեր ամերկեան շահե-
 րու յարգանքի և պաշտպանութեան
 առթիւ: Ամերկեան նաւատորմի մի-

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Տարածել, 19 յունիս

Չիրկրակահանի ջրերուն մէջ երեւար շատ նշանաւոր խնդիր մըն է, ինչպէսեւ կարող է այդ քայլի հետ քաղաքականեանու գնացող խնդիրներ չը կապել, չը նայած որ, հայերու ներկայ ապստամբական շարժումներն ու քորտական բարբարոսութիւնները հրաշալի առիթ կարող են տալ Ամերիկային, Միացեալ Նահանգներու այդ տեսակ նաւատորմի մը ծարտանէլի մօտ յամենայն դէպս ո՛չ Անգլիայի և ո՛չ ալ Ռուսաստանի աչքին գօրծեկան է: Ռուսաստանի համար մանաւանդ նրբէք, որ բացի իր արհաւիր հոգեբերն յճայրագոյն Արեւելքի մէջ, Անգլիացիներու արդէն Հասա (Թիպէտցիներու սրբազան քաղաքը) մտնելու մտքէն, ասոնց վրայ նաեւ սովորականներու ներկայութիւնը Չինեանիոյ առաջ պարզ է որ բաւական որոնեղիցեցիչ ըլլայ: Ն. Ֆ. Գ.

գոյութիւն չէ ոչնեցած Արուսիայի մէջ մեծ կարծեմ որ թուրքերն ալ նոյնքան պատճառներ ունին գծուհեյու, որքան հայերը: Թուրքերոյ մէջ ա եւ է բարեկարգութիւն չի կրնար պատճառ գալ, ասոնց մեծ պետութեանց մէջ միջամտութեան, որքան ասան որ Սուլթանը իր գահին վրայ մնայ, և կը կարծեմ թէ Արուսիական պետութեանց համար լաւագոյն ծրագիրը Սուլթանը գահընկէց ընելն է:

ԿՕՐՏ ՍՈՒԿՄՈՐ

Պէտք չի կայ ոչ փաստի, ոչ համոզութեան ձեւի ընդունելի տարուհամար որոշում մը, որ, կարծեմ, բոլոր հաս գտնուողներուն սրտին համոզման արտայայտութիւն է միայն: Կր փախդիմ կարծեցէն լուստարանէր մէկ-երկու կէտեր գորս օգտակար կը նկատեմ ձեր նկատառութեան յանձնել:

Առաջին կէտն, բարիս, խիստ յաջարակաւ է, շարժումին յարածուն ընդարձակման եւ ծանրակշիռ դատարանէ աջ, որուն արտայայտութիւնն է այս միջոցը:

Տասը տարի կայ, Հայաստանի զայնուրեքի ջարդերու տատն, իրաց պատմութիւնը լայնորէր սարսափելի կը ստեղծելը, ասար տարի տալ, անգլիական հասարակութիւնը չի մը սկսած էր նետաքորթել: Անգլի միջոցին, ասար տարի տալ, երկար խօսակցութիւն մը ունեցայ ըստ Սոլդատիի նետ, ինծի ըստ որ շատ երկար խորհած էր Հայաստանի մասին և իր մտածումը սա կերպով կրնար ամբողջովին արտայայտել: Եւստիտ մը առէք ու գծեցէք անեւնէն երկար գրծը զոր կրնաք գծել Սուրբայի մէջ, ու եւ ոչ մէկ մարդու գլխին վերեւէն չի պիտի անցնի, որ Հայաստանով զբաղուած ըլլայ: Եթէ այս բացատրութիւնը այն ատեն ճշդ էր, ապահով եմ որ այսօր ճիշտ չէ: Ասոր ապացոյցը հոս ներկայ եւ զոգ Ֆրանսայի Ռախայի եւ Անգլիոյ պատգամաւորներն են, և այն իրողութիւնը որ, միայն Անգլիան չէ այլ ամբողջ եւրոպական ցամաքը, ուր հասարակաց կարծիքը բարեբաւարի արգելանքներ տալու կը մտանայ:

Ուրիշ մէկ կէտ մը եւս է որ այս համաժողովը մասնաւորապէս Հայաստանով և Հայերով զբաղելով ձեռն գրծ, պէտք չէ մեր ջանքերը սահմանափակել, Քրիստոնեայ ուրիշ հաս

մայնք մը կայ, որ անհետանալու վրայ է: Սուրբական հարցն է ան, ձնու մը այնպէս է որ, ասոնց անմիջական միջամտութեան, Սուրբացիք ամբողջովին բնաջնջ պիտի ըլլան: Այս քրիստոնեայ պղտիկ համայնքէն գտա, ուրիշներ ալ կան, որոնք նոյն բունութիւններ կը կրեն: Եստ հետաքրքրական պղտիկ ցեղ մը կայ, Անգլիան, որոնք ամենախիստ կրօնական հարածներն են թուրքերու եւ և ասորիացեան ու չքաւորութեան մէջ կապրին շարունակ:

Սրբորդ կէտը թուրք կառավարութեան շեղակայացումները պարզապէս տղաբութիւնն է: Կրակ թէ այս զեպքերը, ջարդերը կնաջ ու մարդոց, շափազանցուած են: Գոյցէ, բայց կարեւորութիւն չունի քիչ կամ կամ չստ ըլլալը, որովհետեւ եզածն է որ կը շափազանցուի: Կարագէք թուրքերոյ ժողովուրդը պատմութիւնը ծայրէ ծայր ջարդերու շարք մըն է: Կարեւոր չէ գիտնալ թէ մարդիկ որ երկար երբ սպանուել են, այլ կարեւորը քաղաքականութիւնն է: Երկարապէս թուրք ստանդարտը մտածում թուրք կառավարութեան կողմէ կրնք անհանգիստ ընող տարբերը ջնջելու համար:

Չորրորդ և վերջին կէտը այն է թէ ինչ որ պիտի ընէ մեր կառավարութիւնը մեծ մասամբ մենկ կախում ունի: Որքան ալ երկարու ըլլայ, կամ քաղաքականութիւն խօսելով որքան ալ ծայրայեղորէն խնդիր ըլլայ մեք մեծ բան շահած ենք այս կէտին մէջ: Ալ կարելի չէ որ անգլիացի նախարարապետ մը լրջօրէն ըսէ որ թուրք կառավարութիւնը բարենորոգող ու ազատական է: Վայրկեանի մը հասածները որ, կառավարութիւնը խոնձորէն եւ մտածողութեամբ ձեռք անենք որոշումները ձեռնէ կախում ունին, սիկիւններ ու պարտներ, ձեռնէ և անգլիական ժողովուրդն ու չի թէ իր կառավարութեան, կը բաւ որ դուք ձեր գոծած ճամբուն մէջ յարասեւէք, կը բաւ որ գոնեւ թէ մտղուրդը կը փափաքի ալ երկար ատեն հանդիսուտես չըլլալ այս սարսափներուն:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԾԱՌԹՈՒՄՆԵՐ

Ես այս որոշումին մեծ հաճոյքով կը նուիրեմ իմ բոլոր ուժս: Միայն, կարծեմ, ես մենաշնորհը ունեցած եմ, հոս ներկայ եղող բոլոր անձներուն մէջ, Սուլթանի հետ տեսակցելու եւ իրմէ քանի մը խօսք լսելու իր իշխանութեան տակ հեծող գրծբաղղ հեղուրդին վերաբերման: Ես Պոլիս էի և կը պատկանէի կլատիստի վարչութեան: Սուլթանը թիկնապահ մը զրկեց ինծի պալատ առաջնորդելու համար ու խօսեցաւ հետս հայկական հարցին վրայ, որ այն ատեն անգլիական խորհրդարանին ու ժողովուրդին միտքը կրգրազեցնէր, թէ եւ չէր հասած դեռ այն տազնապալից վիճակին ուր ինկաւ քիչ յետոյ: Այս խօսակցութեան ատեն, Սուլթանը ինծի խնդրեց կլատիստի վստահեցնել թէ ինք ամենէն բարեկամական զգացումներ կը տածէ Հայոց նկատմամբ եւ անոնց համար իւր վարչութեան մը կը լայնաձայն իմ կարգիս, այս իղծը հարգողիցի պատմութիւն, որ ինծի պատասխանեց թէ Սուլթանի ըսած եւ ոչ մէկ խօսքին հաւատ չէր ընծայեր: Իմ զգացումս այն է որ նոյն միջոցին Սուլթանը արդէն կը մտժէր ջարդերը որոնք քանի մը ամիս վերջերք կատարուեցան: Իմ զգացումս է որ վեհապետ մը իրմէ անելի անարկու եւ անելի արիւնուշտ:

ԹՈՒՐԻՔԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

Այս փոքրիկ նկատողութեան յետոյ այժմ լսենք իրեն՝
— Երբեք չէք նային իմ բարեկամս է, ան պարկեշտ, խելացի և զարգացած մէկն է, և ունի շատ հարուստ փորձառութիւն ու լաւ վարչականութիւն, ան զիտէ իր հասակի և զիրքի պատիւը պահել: Բացարձակ կերպով անիկա վստահելի մէկն է: Անոր կարելի է ամէն բան հուսալ: Անոր ձեռքերը մաքուր են: Բայց նապաստակի մը պէս նաեւ ստակալի վախկոտ է: Ան կը վստահայ մարդոցմէ և անասուններէ, ապէն ու ցուրտէն, սղբատութեան և հոգէ, հրանդուութիւն և մաճէ: Այս հիմնական թուրքերը գոյս հոյակապն է: Այս

զգացումը ինչպէն հայկական ազգային սեփականութիւն մեծապէս կը նըպաստէ հայ ժողովուրդին աւելի հասակաւոր դառնալուն: Ասոնց քաղութեան մարդ մը մարդ չէ, հայր մարդ չէ աստած տէրի: Սեղրակը ընկերակամ է, ան վստանող մըն է: մոլի խաղացող մը, բայց կ պարէ տախտակի մը նման անթափանցիկ: Անիկա անկեղծ և ճշտարեւ մէկը չէ, և հակառակ իր ոչ-հակական յատկութիւններուն (այսինքն քաղ է և փողառէր չէ) անոր մէջ ևս կը ստանում իսկական հայր, որովհետեւ անիկա ոչ ոքի վստահութիւն չի ուրջներ, թէ պէտեւ չի կարելի անոր մասին դրականապէս գիշ բան մը ըսել: Թուրքերը անոնց վստահութիւնն չը ներքնից յատկութիւնն է պատճառը, որ հայերը թիւրքական պետութեան մէջ իրենց ունեցած զիրքէն ուրիշ գիրք մը չեն կրնար ունենալ:

Ասկէ գտա հայերու մէջ սարկութիւնը բնածին յատկութիւն մըն է: Մինչեւ այս դարու կէտը ոչ ոք չէ լսել թէ հայերը գանգատած ըլլան թիւրքերու գործադրած անգլիանութեանց զէմ: Հայերը խաղաղ կապրէին, և կը հարբասանային երկրի աէրերու հաշուն: Աստով ալ գոհ էին թուրքը անոնց վրայ վերէն կը նայէր, և այս բանը զանոնք չէր վիրաւորեր: Պատուազգացութիւնն ու հպարտութիւնը օտար են հային: Ան հարտութեան կը ձգտի, և ո՛չ թէ հարտութեամբ ուժ ձեռք բերելու, այլ մի միայն փողաթիւն սիրող մէկը չէ: Ան ծնուած ստրուկ մըն է, և թուրքը այդ ի մըն ստրուկի համար անըտթ սէր մը չէր: Հարբաւոր հայեր բարձրագոյն պաշտօններու, պատեւներու և յարգանքներու հասան, հարտուորները որոնք հարտութեան մէջ կը ըզան

անելի լաւ պատմաներու մէջ կրնային սպրիլ եթէ բարձր ճաշակ ունենային, քան զրոտ դիզելը: Եւ հալղիտ այսօր ալ պիտի քննէր, կողոպտեր, սողալ, և ծառայաբար իր սերերուն ստալ գլուխ ծնէր, եթէ Արեւմուտքէն իր անկախութեան փոփոցները ակառջին չը հասնէին, որոնք անոր ստրուկ բնաւորութեան օտար էին, բայց կամաւ զանոնք ունկնդրեց, ոչ թէ անոր համար որովհետեւ ան կախութիւնը իրեն ազիւ բան մեքրեցաւ, այլ իր մի միայն շահերու հակամէտ հոգին այդ բանի մէջ մէկ նեցուկ մը կը նկատէր անելի շուտով հարտանալու: Հայկական ապստամբութիւններու ճնշման միջոցին, ճիշտ է որ սեղի ունեցան ամբողջութիւններ և անգլիանութիւններ, սակայն ասոնք պէտք է վերագրել թուրքերու պատերազմաէր բնաւորութեանը: Թեւք կառավարութեան կողմէ քց

և թանկագին գոհոյութեամբ մտաբերել կը ճգնէր այն ամբողջ արեւելի արհաւիրքը որ հայր արիւնով կարմրեցաւ։ Բաւական է վերջուպէս, ո՞վ տարածեց լցի խեղճ հայեր, ձեր աչքերն ու նկատողները կարծուցէք այն ազգայականութիւնը, որոնք հայաստանի արվելուս դաշտերէն ու բարձունքներէն կը հասնին, մտիկ բռնէք, ու պիտի լսէք հրեշտային ոճրագործութիւններն ու գաղանթութիւններն ա՛յն Սուրբազան թիւնները որ արեւելի լեռնաշղթաներէն կը խնդրէք, ի՞նչ, երկար ապրի, որպէսզի վերջին անձնից հայն ալ տապալէ։ Դուք անոր կեանքի համար ազօթելով հայրոջմ կըլլաք այն բոլոր մանկներու սարք յիշատակը, որոնք այդ կարմիր Սուրբանի հրամանով վաղաժամ, և մանաւանդ չար յարմարներով լի մահը գտան։ Դուք ուղի շուն կեանքի համար ազօթելով՝ ըստորագրած կըլլաք այն դժբախտին ծրագիրը, որու նպատակն է բնաջինջ ընել հայերը, ձեր եղբայրակիցներու հանդէպ, ինչպէս նաև ձեր իսկ նկատմամբ։ Փոխանակ այդ հայ ազգի ցած հոգի դահճի կեանքի համար ազօթելու, ելէ՛ք վաղեցէք ձեր ապստամբ ազգակիցներու մօտ, որպէսզի անոնց ուժը կրկնապատկելով ազատէք Հայաստանը։ Գիտցած եղէ՛ք, եթէ չաշխատէք թուրքական զազանութեան կրակը մարելու, որ մը, և այդ օրը հետու չէ՛, նոյն այդ կրակը ձեզի ալ պիտի փակէ։

Հոս, քաղաքացիք տուներ, ալիքներ կ'առնուն, երեւի հանգիստ կեանք մը վերելու համեստ հեռանկարով, սակայն իրականութեան մէջ ո՛չ տան, և ո՛չ ալ այդ ի տէրն են իրենք, Երբոր այդ ինքնուրու մէջ ինչպիսիք ըսկսին հատուկապէս, ահա թուրք զօրքերը մէջ մէկ կողով ձեռքերուն առած կ'ընկնին այգիները, և դեռ այդ ի տէր իսպաղղի երեսը չը տեսած՝ զօրքերը հան-

գի, ձ ընտանեօք և բարեկամներով արդէն ճաշակած են։ Անյեաները Միջագետքի արաբներ արտեղ հայու մը բան ջարանոցը կը մտնան, և բոլոր ձմեռակները քաղելով, արմատներն ալ հոգն կը հանեն ու կը նետեն։ Բանջարանոցին տէրք այս անտէր լով, յանկարծակի կուգայ, ի՞նչ ընէ խեղճը, չարչարանքով ու քրտինքով հասցուցած բանջարանոցը կը տեսնայ քանի մը վայրկեանի մէջ անխիղճ և վայրենի մարդկանցմէ անբակ դարձած։ Իսկոյն լուր կուտայ կառավարութեան, բայց ի՞նչ օգուտ, չէ՞ որ հայու ապրանք է, իսկ հայու ապրանքը կողոպտելը ո՛չ լի է յանցանք չէ՛, այլ իրաւունք, զոր սրբագործած է ի՛նչ Դուրանը և ի՛նչ թուրք կառավարութիւնը։ Այս պատճառով ուրեմն երբէ՛ք տարօրինակ չէ՛, որ կողոպտուած հայը լուր անգամ չունեցաւ։ Անյուշա կը նուխաձէր մեր վիճակին, այնպէս չէ՛։

Վառուճապուհ Մշտունի

Յ. Կ. — 1903 թ. օգոստոս 26-ին Մակեդոնական ապստամբութեան ստիճի հասցած այն պիտուրները, որոնք փակած կ'ըն, այժմ խիստ կերպով կը հետապնդուին, և բռնածնին այստեղ վար կը դնեն նորէն Մակեդոնիա զրկելու։

Լանցիքը նոյնպէս, որ կարմիր Գազանը քաղաքի հրկեակներուն բաժնելու համար 300 սակ է զրկելու նոյն

ՍՅՍՈՒՆԻ ԿՈՒՌՆԵՐՈՒՆ ՍՈՒԹՈՎ
—(0)0—
Ե.
ՅԵՆՎ ԱՍՈՒՐԱՅՆԵՐԸ
ԵՒ
Ս Ա Ս Ո Ւ Ն Ը
—o—

—Ա՛յ, բռն, բռն ու մատնեցին Սասունը...
Փարիսիցիներու վրան բաց աս չարախօսութեան և խարբելու նօր սխ-

զատանք մըն էր հայկական ապստամբութիւնները փոքրիկ ջարդերով ձեռնելը, որովհետեւ, եթէ իսպաղղ միջոցներով ըլլար, չարութեմ աւելի մեծ ծաւալ պիտի ստանար, և այսօր ստիճան մէկ մեծ մար, բոցերու մէջ պիտի ըլլար։ Հայերը հրաւիրած պիտի ըլլային ուրիշ գիտիք իրենց օրինակին հետեւելու, պետութեան գոյութիւնը թէ՛ Երուսաղիմ և թէ՛ Ասիայ մէջ պիտի վտանգէին, և հազարներու տեղ, որոնք արեան մէջ խեղճուցան, հարիւ հազարաւոր տեսակներ երկրի երեսը պիտի ծածկէին, իսկ գաղով այսպէս անտէր անուած հայկական հարցին, այդ միայն երկու տե՛սակներն լուծուիլ ըզմած մտան եան պետութիւնը պէտք է անհետանայ—այն ասին պիտի տեսնենք թէ թիւրքայի ժառանգները այս խառնակիչ հայ տարրին հետ ի՞նչ պի-

տէ՛մն րոպնակ զաւերակաւ ու թիւնը մեր աչքին առջեւ ա՛լ աւելի յատակ կերպով կը պարզուի՝ նոր լլրջօրէն նկատի առնենք նաեւ հետեւեալ պարագաները։

Յեղափոխութիւնը մեր ժողովուրդին անտարբերութիւնն է որ արթնցնելու կաշխատի։ Յեղափոխականը և յեղափոխական անկեղծ մտաւոր՝ մեր շունեցածին վրայ է որ կը հրահրէ ժողովուրդին ու յեղափոխութիւնը, ո՛չ թէ ունեցանք կը յայտնէ, կը յայտարարէ։

Յեղափոխականը և յեղափոխական անկեղծ մտաւոր՝ մեր յեղափոխականը գործունէութեան մասին թուրքին գիտցան ու մտաւորին յանցանքն է որ կը ծառայեցնէ միայն յեղափոխական արտաքին փրփականդային, ո՛չ թէ յեղափոխականը պատմիքներ կը յայտնէ։

Ո՛ր սեղ, ո՛ր պարագայի մէջ, յեղափոխականները—Դաշնակցականները—ըսած են թէ՛ «այնսինչտեղը մենք ապքան պէտք ու մարդ տեսնեք և կամ սեյաւ ու գնած տեղ հասաւ»։

Դաշնակցականները գերագնացօրէն յեղափոխական և նախաձեռնող զիր անսր ստաղծութեան, ինքզինքնուն թոյլ չեն տար այդ տեսակ փաստակար շտեսութիւններ ցուցաբերու, և աս օգտակար ուղղութեան կը պարտին տար տարուան իրենց անդու և յարատեւ աշխատութիւնները և յաջողութիւնները յեղափոխական գործին մէջ։

Բնականապէս ատոր հակառակը կը տեսնենք մենք փարիսիցիներուն և ազգասպան ազգապա խահնիւնբուն քով։

Տար տարուան անգործ և հոտած կեանքներուն մէջ, Արզուեան մը Պոլիս գնաց իր ֆրանսացի տարփաժուովը Վասիտի փեղը վայելելու և ելան թերթերը լեցնելու թէ՛ իրենք մարդ ունին Պոլսոյ մէջ, մինչեւ որ մարդիւն զտանգուցու ու հազիւ ազատեցու։

Տար տարիէ յեղափոխութեան անունով ժողովուրդը կը կլնեն ու կուտեն մը «Լեռնակազմեալ գաղափարն անբկայացուցիչները և երկիրը քնոր դանակ մը անգամ մտացուցած չեն, ոչ ալ մէկ հաս մարդ ունին և սակայն չեն խպնիր Ամերիկայի օտգէտ ամբոխը խարբելու, սկը պատրաստուինք կորսի «հազարներով մանր ունին» իրենց յատուկ կէօզալը ձու թիւններով։

Ինչպէս նաեւ Մարտի 10-ին—բա Արաւ—Աշտի—պրճանի գաւազ սհիւները, հակառակ սակամայ խոհեմ ձեւանալու իրենց զսպուած ու կեղծուած ճիգերուն, շահագործելու ախալն բռնուած, Դաշնակցական խըմբերը իւրացնելու իրենց ճիւղեղի փութկոտութիւնովը՝ վերակազմալ ազգասպաններուն թողուցած պակասն է որ կուգան լրացնել։

Ու երբ այս կարգի արարածներ—անարգ ստոր արարածներ—իրատուեք ունենայ կը կարծեն շունեցածութիւն պարծենալու և խարբել—չորթելու, ունեցողներն է որ կուգուի խել կենդանի գործի գոնէ տասնէն մէկին մտաւր խօսելու և ժողովուրդին աչքը ստեղծու արդար իրաւունք։ Եւ ալ, ինչպէս ըսի, թշնամիին իմանալէն և հրապարակ հանելէն եւաքը։

Եւ ա՛լ կը ընցէք, թէ ի՞նչ ոճրագործային դեր կուգան լրացնել իրենց մատնեցիքը, և Կոտորեցիքի պայղու շտեթիւններովը։

Այո՛, յեղափոխականը, կուողը, շատ ուրախ կըլլար երբ հայ ազգը ըլլար գիտակից, իր մէջ չի անուանէր ազգասպան տարրեր, չապիտցնէր ազգադուժ թերթեր, և կամ, անոնք բնաւ գոյութիւն չունենային և ոչ ալ «այրել—այրեցնելու» կարիքները ըլլային...

Յեղափոխականը, կուողը շատ գոյ պիտի ըլլար, երբ ազատ ըլլար ներքին թշնամիներու դէմ ծարառելու կողմակի հոգիէ և խնդիրներէ, որոնք մեծ հարուած կուտան լուռ ու մուկ պատրաստուելու գործին։

Բայց երբ գոյութիւն ունին այդ կարգի ցեցե՛ր...

Ձի գրուէ՛ր, չի խօսուէ՛ր, չի լուսարանուէ՛ր—գոնէ ազգասպաններու տար գրածին դէմ մէկ թող ըլլայ—չի գրուէ՛ր, կըսեն, երբ հասարակութեան մէջ գոյութիւն ունեցող անտարբերութեան, սոցիալութեան, ստրկութեան պատճառները մէկմէկէ թունաւորիչ ու փաստակար կը սպաննին գործի բնթացքը։

Եւ մտքերդ այդ անտոնի քասին մէջ ունի՞ք և ի՞նչպէս պիտի գտուէր ու պատրաստուէր յեղափոխութեան համակիր և անոր քիչ թէ շատ իր նիւթական և բարոյական օժանդակութիւնը բերող տարրը։

Փոքի ցաւերին տարբեր է սակայն մեր ազգադուժ հակառակորդներուն Գիտենք։

Աս զգուելի խիզախութիւններով,

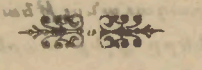
հայութիւնը, հաշուած նաեւ մատնիչներն ու լրտեսները, առա՛ւել ազգասիրութեան, այլ պարագայէ յանուն համարութեան համակարգի են, և որ չեն կրնար առանց հեղեական ժպտի մը խօսիլ, այդ ալ թիւրքիան է, անոր ազատութեան, քաղաքակրթութեան և անձնորացութեան մտաւր ունեցած ընդունակութեան ու կարծիքն են։

Մէկ բան միայն կրնար մեզ ստիպել մեղմելու թիւրքայի մասին ունեցած մեր կարծիքը և զինքն աշխարհի թունաւոր ծաղիկն ապատելու, այդ ալ երբ ասարդ թիւրքիան կը բայց զժմայդ տար իրականութիւնը, որ արդարութեան ոստիկանն է ամէն ժամանակի և ամէն ազգի մէջ, ցոյց տուաւ, որ հարիւրներով հաշուող սյգ Երիտասարդ թիւրքերու շարքը, աւա՛ղ, առանց շոյնիսկ մէկ հատկի բացառութեամբ դարագեց խաղացող-

ներ էին, և որ աւելի մեր քան իրենց հայերը, արեւելեան լուսատուութեան արամաբանութեամբ արեւմտի լուսատուութիւնը հեղեղու համար էր որ սերտասարգ անունը իրենց վերայ առնէին։

Ձանձրալի չըլլալու համար փակենք խնդիրը վերջացնելով այն յաւանական զիտողութեամբ, ինչով որ սկսեցինք։

Սշխարհի երեսին, եթէ կայ ժողովուրդ մը, որ բարոյական և գաղափարական հակադրութիւններու մասին որ եւ է կարծիք չի կրնար ունենայ, այդ ալ անտարակոյս թիւք քաս զոլուրդն է։

ստ զարչելի հայտնաբերումը եւ հա- կայիցափոխականութիւնով, ստ վա- տերը կուգին ձեռք քաշել տալ յիզա- փոխականներուն եւ յիզափոխու- թեան համակիրներուն գործի եւ խօսքի մաքուր փրփականդ ընկու- ազնիւ ճիգերէն, որպէսզի իրենք վատերը, անարգել առաջ տանին- մուրիցնելու, ստրկացնելու՝ խարել- չորթելու ազգասպան քաղաքակա- նութիւնը:

Չենք թողուր ստի իրենց: Չենք ալ թողուր որ պաշտելի Սա- սունը ըլլայ ստ անարգ շորթութեան- ներու, սարկու թեան փոփոխականա- յի առարկան, երբ հոն Սասունցի արի լեռնականին կողքին, իրար համարեբով ինկած են մեր անդին ընկերները, Հրայրները, որոնց հայ- հոյակով է որ առաջ տանիլ կուգին ստ զգուցիլ գործը:

«Չարամտօրէն թելագրուած» ա- մէն խոհեմութիւններուն դէմ ոչնա- կանօրէն բարձրացած ամէն ազգաս- պան վարեցողութիւններուն դէմ մենք կը դնենք փաստեր, կենդանի փաս- տեր, բոլոր ըմբռնելու կարողու- թիւն ունեցողներու առջև, բոլոր հասկնալ ուզողներու առջև, բոլոր զգացում ունեցողներու առջև:

Կը կրկնենք ու կապացուցանենք որ, լեռները, յիզափոխական վտա- րանները չէին կրնար վրայիլ թշնա- միին ուշադրութիւնէն, երբ միշտ ստ լեռնցիներէն եւ լեռը ապաստանող- ներէն կերած է ձեռք:

Աւատ տեսակետէն մեր յիզափո- խական կեանքին մէջ առանձին կու- րեւորութիւն ունեցող Սասունը չէ որ պիտի մոռնար թշնամին, քանի որ նոյնիսկ անցեալներ ունեցած է անոր հետ:

Սասունը ո՛չ կրնար թշնամին մոռ- նալ ո՛չ ալ յիզափոխականը: Աս գաղանթը չէ:

Եւ եթէ թշնամին արժուէ էր, Սասունցին ինքը քնացած չէր մեր արտասահմանի ազգասպաններուն եւ ստրկամիտներուն պէս:

Սասունը իր վիճակին ծանրու- թեան կատարեալ գիտակցութիւնը ունեցած է եւ ունի: Աւ անոր ձայ- նին է որ արձագանք տողած է ար- տասահմանի յիզափոխականը:

Թուրքը եւ Սասունցին միշտ եւ ամէն ատեն կանգնած են դէմ գի- մաց, առաջինը վտանգ իր քրտու- ժին, կոտորու եւ խախտելու թեմաք ոչնչացնելու իր վայրենի ընդունա- կութիւններուն եւ հակումներուն, երկրորդը—Սասունը—որքան հպարտ իր ամուր ու անառիկ սարերով, նոյնքան խորխա իր քաջարի, ա- զատութեան սիրահար մողոմուրդին ինքնապաշտպանութեան, ապստամ- բական, կռիւի ընդունակ բնազդնե- րով:

Սասունը, պատմական այդ սքան- չելի վայրը, իր Անտօքնելու, Կէ- փիւնելու եւ Փրօֆրօնելու ահաւո- րութեամբ հայ ցեղին կորովի պա- տերազմասէր եւ ազատասէր մէկ կը տորն է որ կը պահէ ու պիտի պահէ միշտ իր տաքուկ ծոցին մէջ: Սա- սունը միշտ կայ, ու պիտի մայ:

Սասունցին տարիներէ ի վեր ամուր պլլուած իր ապստամբներուն, չէ ու- զած բաժնուիլ անկէ, ո՛չ բռնութիւ- ները, ո՛չ կոտորածները զանի չեն ընկճեր, ո՛չ ալ գաղթականութեան որ օտարադատանութեան վնասակար հոսանքները քշեր տարեր են զինքը:

Սասունցին զգալով որ ինքը փուշ է շրջապատող զարչելի ցեղերուն եւ

րէժիմին աչքին եւ անոր արշաւանք- ներուն ենթակայ, ան իր հոռիօր- ար հայկական—նահապետական մա- յրուր ու խաղաղ կեանքի գոյութեա- նը, իրեն սրտին, բազուկներուն ու քաջութեան մէջ է տեսել: Եւ ատոր համար ալ, միշտ մեր օժան- դակութիւնն է խնդրեր:

Սասունցին միշտ եղեր է ազատու- թեան սիրահարը: Չէնքի երկրպա- գուն, կռիւի պաշտօղը, Սրբիւնի թր- տականներէն առաջ ալ ան քանի՛ քանի՛ անգամներ կարենր ունեցել, մեւեր մեծոցներ է: Աւ միշտ մեա- ցեր է կանգուն:

Յոյց տալու համար թէ թշնամին այդ լեռնցիները ոչնչացնելու ինչ սխառնամիտ թաքիթի մը հետեւ- ւած է եւ թէ ո՛վ է ներկայի դժբախ- տութեան պատճառները, ես կը խո- սեցնեմ յաջորդ յողուածներով փաս- տերը:

Հետեւ ինք իրօզութիւններուն: Յիլիպի ժիրթ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հ Ա Յ Ա Ս Տ Ա Ն

Անգլիոյ արտաքին գործոց նա- խարար մարքիզ Լանստուն նա- մակ մըն է գրեթէ զառամիտե- թի պիտիան և անգլո հայկական ընկերութեան նախագահ Պ. Ստե- ֆէնընին, Մուշի գաւառի գրու- թեան վերաբերեալ:

Ահա նամակը՝

—Մուշի Մեծն-Բրիտանիոյ փոխ-հիւպատոսի, յուլիսի 6 թը- ուակիր իր վերջին տեղեկագրի համաձայն, կը հետեւցնէ, որ այն զաւառի մէջ գրութիւնը ըզ- գալապէս մեղմացեր է: Փոխ- հիւպատոսը կը յայտարարէ թէ՛ թուրք պաշտօնեաները կը հաս- նին կարիքներուն այն փախտա- կաններու, որոնք իրենց տեղե- լը կը վերադառնան: Կը տեղե- կացնէ նաեւ թէ՛ մէկն է նշա- նակուած, որ կը հսկէ վերադար- ձողները գիւղերու մէջ՝ անգառ- թելու գործին, և թէ՛ վալիին ար- ղէն ձեռնարկեր է ձեռքակալե- լու շատ հոշակուոր քորտ մը, ինչպէս նաեւ Մուշի շրջանի ու- ըրիչ ոճրագործները:

—Լօնոն 9 օգոստոս. թեթեւի ճիւղերը հրատարակել են մարքիզ Լանս- տունի մէկ գրութիւնը երեսփո- խաններէն մէկուն ուզողով, որով մարքիզը կը յայտարարէ թէ՛ անգլիական կառավարութիւնը ուշ մէկ վաւերացում չէ ստա- ցած այն լուրի մասին, ըստ ո- րում Սասունի և Մուշի շրջաննե- րու մէջ 9000 հայեր սպանուած ըլլան: Անգլիական հիւպատոս- ներու շատ դժուար էր սպան- նուածներու թիւը ճշդել, սակայն անոնց զեկուցումներէն կը հետե- լի, որ այդ գրուած թիւը ըչա- փազանցում է:

(Ն. Յ. Պ.)

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա

Կ. Պոլսէն Սօֆիայի վրայով օ- գոստոս 7 ին կը հեռագրեն Պիտան- ին հետեւեալը:

—Մակեդոնիոյ մէջ ժանտար. մերթական սպաներ աւելցնելու սովի տրուած աւտորո-ուսական յայտարարին Ք. Գուոր պատաս- խաներ է թէ՛ աւելորդ է թուրք կառավարութեան ֆինանսները աւելի մեծ նեղութեան մէջ դը- նել, քանի որ ինքը կը դատէ թէ՛ պէտք չը կայ սպաներ աւել ցնելու:

Թիւրքիան, զնդապետ Պերտեմ- ղէի զլխաւորութեամբ մասնա- խուժ մը կը դրկէ Մանջուրիա, ճարտիցիներու կողմէ հետեւելու պատերազմի ընթացքին:

Կ. Պոլիս 8 օգոստոս.— Թուրք շրջանակներու մէջ, որոշ նշան- ներու վրայ հիմնուած, կը կար- ձեն թէ՛ Բիւրիսի և Էրզրումի նահանգներու մէջ եղած հայկա- լան շարժումները Սմերթկայի կողմէ օգնութիւն կը գտնեն:

Կ. Պոլիս 8 օգոստոս.— Չորեք- շարթի օրը այստեղէն յատուկ մասնախումբ մը պիտի մեկնի Հը- ում՝ Իտալիոյ թագաւորին Սուլ- թանի մէկ ինքնագիր նամակը և հին զէնքերու հաւաքածոյ մը նոտէր տանելու:

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա

Պերլինի ուստուէր թերթ մը —«Նապոլի կէտեր Յայթուրկ» —սառչեր է ուս պաշտօնական աղբիւրներէ շատ հետաքրքիր տեղեկութիւններ, Պէհմէի բս- պանութեան աթիւր ուտիկանա- կան խուզարկութիւններու մա- սին: Այս տեղեկութիւններու համաձայն ուտիկանութիւնը ձեռք է անցուցեր բազմաթիւ փաստեր, ըստ որոնց ամբողջ Իտալաստանը տառացի կերպով ծածկուած է զիպտին և յիզափո- խական ընկերութիւններով, և որ բոլոր այս ընկերութիւնները կաշխատին ընդհանուր յիզափո- խութիւն մը առաջացնել: Պէհմէ- վէի սպանութիւնը միայն նախեր գանքն է այն ամբողջական ող- բերգութեան որ պիտի խաղաց- ուի Ռուսաստանի գլխուն:

Իսլազգրութիւն մըն է կազ- մուած, որու ճիւղաւորումը կը տարածուի բովանդակ Ռուսիոյ վրայ, և որու նպատակն է ստի- պել Յարը, որպէսզի համաձայնի սպասական սահմանագրութիւն մը հրատարակելու:

Անիկա, որ ումբը նետեց, անգամ մըն էր յիզափոխական կազմակերպութեան, և որ թէ բարձր շրջանակներու և թէ Յա- ըր շրջապատողներու հետ յա- րաբերութեան մէջ էր: Անհեր- քելի սպացոյցներ են ձեռք բեր- ուած, որոնք կը հաստատեն թէ՛

ազնուական դասէն շատ մեծա- մեծներ գլխաւոր գեր կը խաղան այս դաւադրութեան մէջ:
«Էն. Ռուս»

ՖՐԱՆՍԱ

Փարիզէն կը հայտարարեն, որ երեկ վրաբուժական գործողու- թեան մը հետեւած քով վալիէր Ռուստ մեռեր է:

Ա Մ Ն Ր Ի Կ Ա

Լօնտոն 9 օգոստոս.— Կ. Պոլիս ամերիկեան գեապանը պատուեր և ստացած՝ նաւատոմսի գրք մը, նրա հասնելուն պէս Ք. Գրան ու- զ յիմազում տալու:

Եթէ Ք. Գուոր շարունակէ իր մասիլ, հասնական է որ զիա- նագիտական յարաբերութիւննե- րը խզուին: Վաշինկթոնի մէջ տրամագրութիւնը շատ զրգրու- ւած է:

ՍԵՐՊԻԱ

Պելկրատէն կը հայտարարէ թէ՛ Սերպիոյ մէջ տիրող շարժութեան պատճառով թերթերը կը պա- հանջեն, որ կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք առնէ սով տալուն առնելու համար, կը պա- հանջեն որ արգիլուի հացահա- տիկ արտահանել, և հացահատիկ ու եգիպտացորեան ներածել:

Ն Ա Յ Ա Ս Տ Ա Ն Բ Թ Ե Ր Յ Ա Ր Ա Ն

Վառնա 29 Յուլիս
Պատուարժան խմբագրութիւն
Շարժում լրագրոյ
Հաճեցէք ներկայս հրատարակել
Արտասահմանեան հայ քերթուր
Պ.ս. խմբագրութեանց

Վասնայի մէջ նոր բացուած «Հայկական» ընթերցարանի վարչու- թիւնը կը խնդրէ արտասահմանեան բոլոր հայ թերթերու և հանդէսներու Պատուարժան խմբագրութիւններէն, որպէսզի բարեհաճին իրենց հրատա- րակութիւններէն մի մի օրինակ ու- դարկել ընթերցարանին, կանխա ըն- դուկելով մեր շնորհակալութիւնները:

Կի դիմաց վարչութեան
Ատենագիր Ատենապետ
Սիրական էջիկան Յ. Կ. ձանկիւլիան
Հասցէ՝
«Հայկական» ընթերցարան
փողոց Տրակուման թիւ (8)

Отговорникъ

Мурадъ-Ераносянъ

Печатница «Вераиность» Варна